

ODMIENIĆ SIĘ (224) *vb pf*

odmienić się (223), **odmienić** (1) [*może błqd*]; odmienić się : odmienić *SkarŻyw* (3:1).

się (153), się (70).

-e- (214), -ę- (10).

o *jasne*; -e- (8), -é- (2); -e-: -é- *KochWr* (2:1), *też RejKup*.

inf odmienić się (72). ◇ *fut* 1 sg odmienię się (1). ◇ 2 sg odmienisz się (1). ◇ 3 sg odmieni się (37). ◇ 1 pl odmieni(e)m się *BudNT* (4). ◇ 3 pl odmienią się (14). ◇ *praet* 2 sg m -eś się odmienił, odmienięś się (2). *f* -ś się odmieniła (2). ◇ 3 sg m odmienił się (6), odmieni(e)ł się (1); -ił : -(e)ł *BielKron* (1:1). *f* odmieniła się (17), odmieni(e)ła się (1) *Paprup*. *n* odmieniło się (27). ◇ 1 pl m pers odmieniliśmy się (1). ◇ 3 pl m pers odmienili się (2). *subst* odmieniły się (2). ◇ *plusq* 3 sg m odmienił się *beł* (1) *Paprup*. *f* była się odmieniła (1). *n* odmieniło się było (1) *Mącz*, było się odmieniło (1) *RejAp*. ◇ *imp* 2 sg odmi(e)ń się (2). ◇ 3 sg niech się odmieni (1). ◇ 1 pl odmi(e)ńmy się (1). ◇ *con* 3 sg m by się odmienił, odmieniłby się (6). *f* by się odmieniła, odmieniłaby się (3). *n* by się odmieniło (7), by się odmieni(e)ło (1) *ComCrac*. ◇ 3 pl m pers by się odmienili (3). *subst* by się odmieniły (1). ◇ *part praet act* odmieniwszy się (5).

Sł stp s.v. odmienić, Cn brak, Linde XVI(XVIII) – XVIII w. s.v. odmienić.

1. *Ulec zmianie, przekształcić się, stać się innym niż poprzednio; variare Vulg, Mącz; mutari PolAnt, Vulg; verti PolAnt, Mącz; convertere se, converti, immutatum a. mutatum esse, praeterire Vulg; conversum esse PolAnt; demigrare de statu suo Mącz* (155) : *Theż to maż baczyć ietli krew będzie czarna/ gruba/ albo zielona, Tedy maż iey tym więczey dopuścić idz/ y owżem tak długo poki fie iey barwa nie odmieni. FalZioł V 67v; ácz by fie wiele odmienić mufiáło/ by to niebyło wołá á náuká twoiá íprawowano. RejPs 182; LibLeg 11/41v; RejKup q5v, v3v, bb2v, dd5v; KromRozm I E4v; KromRozm III D6v, I4v; Diar 65; GliczKsiąż B4v; Iešli między Credytorem á dłużnikiem odmienił by fy Contrákt/ y odnowił krom przyzwolenia rękoymiego/ tedy przes tho odnowienie Rękoymia od rękoiemfthwá bywa wolen. GroicPorz r3; Ale wżdy siłá zwyczaj złomi przyrodzenia/ A wiele fie odmieni przypadkow s ćwiczenia. RejWiz 59v; Ale iż ták muśi być áż do zelcia fwiátá/ A iuz fie nie odmieniá ty mizerne látá. RejWiz 70v, 28, 96; Leop Dan 3/19; Bo wżytko s czáfem zginie/ wżytko fie odmieni/ Wnet co lecie zyelono/ czerni fie Wiefieni. RejZwierz 23v, 18v; BibRadz Hebr 1/12; OrzRozm G3; Czáfu Ptolomeulá miáltá zamki od mieyfcá fwymi imiony wypifáne były/ ale fie dziś nieco odmieniło. BielKron 277, 466v; Mącz 220d, 475d [2 r.]; SienLek 179v; RejAp 175 marg, Dd3; GórnDworz G2, M3v, L15v; RejPos 281; BielSat C2; iż ná ty rzeczy ktore fie żadnym obyczáiem áni wroćić áni odmienić nie mogá napewnieyíze ietł lekárftwo zápomnienie. RejZwierc 151v, 18, 76, 85v, 211, 235, [238]; WujJud 134v, 224v, 241, 261v; Co było iedno słowo Hoſper/ to oni vczynili dwie Hosperi/ ácz fię wyrozumienie nie odmieniło. BudNT przedm b4; SkarJedn 188; [świętobliwy Antonius] Ná Bífkupſtwie [tj. zostawszy biskupem] nic nieodmienił: ále tefz życia świętobliwości przyczynił. SkarŻyw 412; ReszPrz 66; GórnRozm C4; A ná to zezwolifz mi/ co gđzieś Plato mówi/ że zá odmiáná muzyki/ y rzeczpoſpolita odmiénić fie muśi? KochWr 37, 29, 30, 38; ActReg 27; WujNT Hebr 1/12; káżdá bowiém literá z tych ma fwoię włáfná náturę, względem którèy iedná drugiéy gwóli odmiénić fie niemoże: ále káżdá literá záchowuie fwoię náturę włáfná JanNKar*

E2; tedy od Komorniká Appellácia bywała do Podkomorzégo, ále to iuż zá náfzych wieków fie odmięniło, że nie do Podkomorzégo, ále záraz ná Tribunał pozywáią. *SarnStat* 1264; *SkarKaz* 41a, 580a; Bo tym tylo rózne fá wftáwy Bożé od ludzkich: iż Bozkie fá trwałe y wieczne/ y odmiány nie przypuľczáią: á ludzkie fá docześne/ y odmienić fię mogą. *SkarKazSej* 698a, 701b [2 r.].

odmienić się z kogo (2): owa s przyiacielá/ odmieni fie hnet táki w pochlebęcę *GórnDworz* Ee4. Cf *odmienić się z kogo na kogo*.

odmienić się z kogo na kogo (1): on fie odmienił wftaróci fwei z Polaka na Wegrzina *PaprUp* Cv.

odmienić się z czego w co [= *przybierać cos*] (1): nie mogą fie [*małe dziatki*] też odmienić z żywotá przeľzłé⁸⁰ w nowy/ gdyż ielźcže ftárego nie poznáły/ áni o nim wiedzą. *CzechRozm* 258v.

odmienić się komu [= *czyjaś część, cecha*] (4): Dawnom ia to obaczyła lfczi fie myfl odmieniła *RejJóz* D2. Cf »odmieni się osoba«, »twarz się odmieniła«.

odmienić się komu [= *wobec kogo*] (4): *Leop Iob* 30/21; *OrzRozm* I4; Káždemu fzczeńcie odmienić fie muśi/ gdy fie nieľzczeńcie o káždy ftan kuśi. *RejZwierc* 229v; *BudBib Ier* 2/21.

odmienić się przeciw komu (1): *Leop Zach* 11/8 cf *W przen*.

odmienić się w kogo, w co [*w tym: in aliquem* (1)] (10): *LubPs* T6v; *RejWiz* 137; Odmieniłéś mi fie w okrutniká *Leop Iob* 30/21; *OrzRozm* I4; wľzytko ma być odnowiono/ y ciáło tho náfze grube á ciężkie á fkáżeniu poddáne ma fie odmienić w lekkie/ w iáľne *RejAp* 172v; *GórnDworz* Ee4; *RejPos* 89v; *BudBib Ier* 2/21; *PaprUp* H; y nie idźie nam więcéy, ieno o thon litery onéy, áby fie lácińľkié / c/ w polľkié odmięniło *JanNKar* E2v.

odmienić się w kim, w czym [= *czyjaś część, cecha*] (9): *RejKup* z5; *RejWiz* 166v; *BibRadz Os* 11/8; áczkolwiek niewidźimy żeby sie co w nas odmienić miáło/ przedsię we wnątrż ku żywotowi odnowieni bywamy *KuczbKat* 165; *CzechRozm* 114v; Więć mowmy/ chocia z tey náfzey mowy nie vroście to żeby fię co w Polľcze odmienić miáło. *GórnRozm* C4; *LatHar* 422; *WujNT Matth* 5/19; Acz w Conftituciach Séymowych poľzlednich nieco fie odmięniło: bo ná niektórych więcéy powinności włożono, y wrzędów przydano, niektórym więto. *SarnStat* 233.

odmienić się na czym [= *pod jakim względem*] (2): *RejPos* 294; y nieľiono wľzytki trzy krzyże wdom chorey niewiáľty: ná pierwľzy nic fię nie odmieniło ná zdrowiu iey: ná wtory tákże *SkarŻyw* 397.

odmienić się w czym [= *pod jakim względem*] (6): *KromRozm I* K2v; *KromRozm III* L5; Gdyż fie oni nye chcą odmyenić w fwey zľóści *LubPs* O; Przeto ten fláchetny ięzyk lácińľki przez obcy narod gruby bárzo fie w mowie odmienił *BielKron* 276; *RejAp* 190v; á miał li bych prágnąć áby fie w kthorey rzeczy Dworzánin odmienił/ tedy wniczym innym/ chybá w thym/ iżby był troľzkę biaľymľowam przychylniejszy niż pan Boiánowľki *GórnDworz* Dd5v.

W charakterystycznych poľczeniach: prędko się odmienić, szpetnie; odmienić się z ćwiczenia, z przestrachu; w mowie się odmienić, na zdrowiu; odmienić się z żywota przeszłégo w nowy; z czasem się odmienić, za naszych wieków, przed śmiercią.

Przysłowie: Ná fwiecie nic nie máľz coby fie odmienić nie miáło. *RejZwierc* B2v [*idem*] 155.

Frazy: »fortuna, szczęście się odmieni (a. odmienić się musi)« [*szyk zmienny*] (2:2): Iam verterat fortuna iam deorum opes, Odmięniło fie yuľz było ľzczeńcie etć. *Mqcz* 486a; Superbum se praebuilt in fortuna quam putavit nostram fore, Wyľoko ftápał w fortunie mniemáyąc áby yego do końcá

była/ to yeft/ mniemáyąc áby fie niemiála odmienić. *Mqcz* 316d; Fortuná prętko rádá fie odmieni/
Vzrzyłz go w łzárzy czo chodził w zieleni. *RejZwierc* 229v, 229v.

»jedno jota abo jedna kreska nie odmieni się« (1): iedno iotá ábo iedná kreská nie odmieni fie w zakonie [*iota unum aut unus apex non praeteribit a lege*]/ áz fie wżytko sftanie. *WujNT Matth* 5/19.

»myśl (a. rozmysły) się odmieni(ą)« [*szuk zmienny*] (5): Wierzmi łtaną tam [*w miłości*] wymyły A odmienią fie rozmyły *RejJóz* E3, D2 [2 r.], G; *RejWiz* 166v.

»odmieni się [*komu*] osoba, postawa« = *ktoś się zmieni* (1:1): Odmieni fie nie iednemu z przełtrachu połtawa. *RejJóz* O5v; kedy łprawa Wynidzie tu nań Żałobą Odmienić fie mu ołłobą *RejKup* dd5v.

»twarz się odmieniła« [*w tym: komu* (1), *na kim* (1)] (3): y nie zołtála we mnie łíłá/ ále y twarz moiá odmieniła fie ná mnie [*species mea immutata est in me*]/ y wwiędłem/ y niemiałem w łobie żadney łíły. *Leop Dan* 10/8; *RejZwierc* 100; Twarz iego fie odmieniłá/ wżyftká we krwi omoczyła. *ArtKanc* D19v.

Zwrot: »inaczej się odmienić« (4): jako y przodkiem w timełmi łfy Zachowały tho łfy ynaczey odmienycz niemoze *LibLeg* 11/91, 11/57v; łż gdy miał być narod ludzki wyzwolon od łrogołci zakonu tego przez niewinną mękę Syná iego/ iż fie to inaczey odmienić miało. *RejPos* 32v; *RejZwierc* 2v.

»[czym] szpetnie się odmienić« (1): iż mi fie tymi łzramy łzpetnie twarz odmieniłá/ więcz mię theraz nie znałz. *RejZwierc* 100.

Szereg: »odmienić się i zopakować« (1): Przyłzłáchwá ná inłzy świat/ niewiem co fie sftáło/ Wżyftko fie odmieniło y zopakowało. *BielRozm* 3.

W przén (12) : S poránku fie iako trawká ná máły czás zyeleniá/ A pod wieczor w grube łiano przeciuchno fie odmieniá. *LubPs* T6v; bo też y dułła ich odmieniłá fie przeciw mnie. *Leop Zach* 11/8; nie zwiefz kiedy rozdrápiąc wilcy owczárniá/ y owłzem owce odmieniáć fy w wilki *OrzRozm* I4; A(no) ia náłádzilem cié/ (iáko) wino wyborne/ ktore^{go} wżytko nafienie (ieft) prawdziwe/ a iáko żeł mi fie odmieniłá wplonki winá obcego? *BudBib Ier* 2/21; Belyc łprzodku niezadne połstepky/ y chwaleńia godne/ alenedługo odmienil fie bel in *Tyberium Caefarem PaprUp* H.

Fraza: »serce się odmieni(ł) (a. odmienić się mogł)« = *immutatum est cor Vulg* [*szuk zmienny*] (7): *RejKup* ł8; Owa ferce by też więc y kámienne było/ Pewnieby fie w rołkołzách onych odmieniło. *RejWiz* 179v, 166v; *Leop Ex* 14/5; *BibRadz Os* 11/8, 4.*Esdr* 6/26; zá ktorey [*czystołci*] vtráćenim/ łáčno fie ferce iego rołkołzą cíeleńną zięte odmienić/ y od S. myłli odwroćić mogł. *SkarŻyw* 201.

Zwrot: »odmienić się w inakłzy zmyłł« = *zmienić się* (1): Tedy fie ferce miełzkałiácych odmieni w inakłzy zmyłł [*mutabitur cor inhabitantium et convertetur in sensum alium*]. *BibRadz* 4.*Esdr* 6/26.

a. *Przeobrazić się, przeistoczyć się, stać się czymś innym* (26) : <Pofia>no w zyemię co ieft cíeleńnego/ ále włtanie co ieft duchownego/ wżyłcy <włtá>ńá/ ále fie nie wżyłcy odmieniá *BielKron* 2v, 420v; Wżyłcy iednak niezásniemy/ lecz wżyłcy odmieniem fie. *BudNT przedm* b2v, *przedm* b2v, n6 *marg* [2 r.]; mowili długo modłitwy y Exorcyzmy nád kámýłzcłki/ áby fie sftály pieniádzmi iáko pierwey były/ gdy fie kámýłzcłki niechćiály odmienić/ vderzył Exorcýłtá Agendę o ziemię *WerGołc* 218; *SkarKaz* 6b, 208b.

odmienić się od czego [= *stracić jakieś cechy*] (1): Serce iego niech się odmieni od przyrodzenia człowieczego/ y niech mu będzie dane serce zwierzęce *BibRadz Dan* 4/13.

odmienić się z czego [= *stracić jakieś cechy*] (1): ktorzy ná ten czas żywi będą wnet vmrą/ y wnet ożywią/ odmienia się s śmiertelności zbęda s ciała nie śmiertelność wezmą z Ducha *BielKron* 467v.

odmienić się w kogo, w co (13): Zoná Lotowá odmieniła się w folny łup. *BibRadz Gen* 19 arg, *Iob* 20/14, *Esth* 10/6; *GrzegRóżn* C2v; A tego páłtyrzá [...] miał byś w. m. zá wielkiego krolá/ kiedyby się trzodá wżytká iego/ w ludzie á mowię w ludzie tákie/ iácy być maią/ odmieniła *GórnDworz* liv; Przeto y teraz/ co zábronić może/ áby się mocą łow iego chleb w Ciáło Pánfkie odmienić niemiał? *WujJud* 175; *WujJudConf* 204v; *ReszPrz* 84; Dżis ná wefelu (w Kanie Gálileyfkiey) wodá w wino się odmieniła. *LatHar* 345; Wziąłem Páná Iezufá: toć się weń odmienić mam *SkarKaz* 162a, 159b [2 r.]; *SapEpit* [B2]v.

odmienić się w czym [= *pod jakim względem*] (1): chociaż też wodá wedle iftotnego doświádczenia/ nie może się odmienić w przyrodzoney iftności swoiey *RejPos* 153v.

Zwrot: »na inną naturę się odmienić« (1): iáko gdy chleb błogofławił/ áby się iego przemożnym łowem ktorym wżytko stworzył/ ná inną naturę odmienił/ á sstał się z niego inny niebieski Anyelfki chleb/ ktorzy iest ciáło iego. *SkarKaz* 159b.

b. *Podupaść, pogorszyć się, zmarnieć, stracić na znaczeniu* (6) : Obacz vbogi człowiecze/ iż nie iest żadna thá godziná/ ktoreyby się nie muliáło co nád tobą odmienić: przydą złe czały/ przydą rzeczy strážliwe *RejPos* 133; *RejZwierc* 75v; Siáno też drobne chczeli mieć dobre/ tedy niedopufzczay się mu álbo trawie sftárzyć/ boby się iuz odmieniło. *GostGosp* 104.

odmienić się komu (1): A prawie iuz wżytka była Teras mi się odmieniła. *RejKup* e5v.

Szeregi: »nie tylo się odmienić, ale też zaginąć« (1): ktore [przykłady] okázuią/ iż wiel e [!] Krolestw y Rzeczypospolitych dla nieczyłtości/ nie tylo się odmieniło/ ále też záginęło. *WerKaz* 297.

»odmienić się i zamieszać się« (1): trzeba się bać/ áby się łtan Czeskiego Krolestwa nieodmienił y wielce zamiełzał *LeovPrzep* B.

c. *Zmienić zdanie* (2) : á tego baczyć niechcą/ iż ciż oycowie/ pręciuchno odmieniwszy się/ wymyłu łwego/ máło nie wżyłcy odłtapili. *NiemObr* 129; Lecz oni mnimáli żeby miał opuchnąć/ y nagle vpadłszy vmrzeć. A gdy długo czekáli/ y widzieli że go nic złego nie potkáło/ odmieniwszy się [convertentes se]/ mowili iż iest Bogiem. *WujNT Act* 28/6.

d. *Przyjąć inną wiarę* (2) :

odmienić się z czego w co (1): *CzechEp* 39 cf *W przen*.

odmienić się w czym [= *pod jakim względem*] (1): Wyłzedł tedy iny Dekret od Senatu táki/ iż ktorzy kolwiek Dekret Cefárski pierwży trzymáli do tego czału/ áby trzymáli do Koncilium/ á ktorzy się od mienili w náuce/ áby zaś poštáremu trzymáli *BielKron* [206].

W przen (1) : iż z onego kákolu/ wiele ich náwrociwłszy się odmienić się mogą/ w pszeniczny łtan. *CzechEp* 39.

2. *Zostać zastąpionym kimś lub czymś innym* (3) :

odmienić się w kogo (1): Kto Kroyniki czyta/ nie naydzie żadnego narodu w żadnym krolestwie/ áby się kiedy odmienić w inłszy narod nie miał. *RejZwierc* 155.

W połączeniu z wyrazem określonym przydawką „inszy” (1): *RejZwierc* 155 *cf* odmienić się w kogo.

Fraza: »powietrze się [komu] odmieni« = *ktos przeniesie się na inne miejsce* (1): Leniwey też łtárości łnadźby nie wádziło/ Gdyby łie iey powietrze indziey odmieniło. *HistLan* D3.

a. *Dokonać wzajemnej zamiany* (1) : gdyby chciał czoło ná zad obroćić/ á czal zálíe ná czoło/ [...] bo tym obyczáiem odmieniá łie mieycá y s łprawcámi/ y przydą ná inne łtrony pierwłzym przeciwné/ według potrzeby *BielSpr* 34v.

3. *Przebrać się, zmienić ubranie; mutare se PolAnt* (14) : Y rzekł Krol Izráelłki ku Iozáfáthowi/ Odmienię łię ia y poydę ku bitwie/ ále łię ty vbierz w łzáty łwe: Tákże łię odmienił Krol Izráelłki y potym zwiedli bitwę. *BibRadz* 2.Par 18/29.

Zwrot: »odmienić się w [jakie; w tym: inne, insze (2)] szaty, ubiory, suknią« [*szyk zmienny*] (2:2:1): Niezłýs frimárk vtzynił/ ízes łię w łnfáz [tj. *mniszq*] suknią odmienił/ głowę ogolił/ y kryłtułá łię zaprzáł *KrowObr* 141; tám też odpoczýnázłwy kilka dni/ odmieniliłmy łie w cudnieyłze łzátyhy vmywłzy łie chędogo *BielKron* 456v, 232v; Bo ony ták działáią/ chodzác do komory/ Odmieniá łie częłtokróć/ w rozliczne vbiry. *BielSat* Dv [*idem*] *BielRozm* 25.

a. *Przebrać się za kogoś lub za coś* (7) : *BielKron* 83; Antygon on wielki á waleczny krol/ chodził iednego czáłu miedzy namioty odmieniwłzy łie/ náłłuchawáiąc kczemu łie też iego ludzie máią/ y o czym też łobie rozmawáią. *RejZwierc* 80; Włtań profzę (ćię) á odmień łię áby nie poznano żeś ty żoná Iárowehámowá *BudBib* 3.Reg 14/2.

odmienić się na kogo (1): A mogą łie [aktorzy] odmienić ná oycze/ ad partem łequentem. *MWilkHist* D3v.

Zwroty: »odmienić się w szaty, w odzienie« (2:1): Nátychmiałł Alexander odmieniwłzy łie w łzati kłiążęcía łwego [*mutato habitu in principem militiae suae*] ołtáwił go ze dwiema kołmi y z onym co łam ná nim iechał *HistAl* F; y rzekł krol łenie łwey/ odmień łie w odzienie/ by cię nie poznano *BielKron* 83; *CzechEp* 316.

»odmienić się w postawę« (1): Ale pan będąc pánem/ może być ná čás odmieniwłzy łię y w łzáty y w połtawę/ w kłztałćie łłuzebniczym *CzechEp* 316.

4. *Odróżnić się od innych [czym]* (2) : ZAwždy ná dobrym drzewie dobry owoc bywa/ Tákże cnotliwy ociec dobre łyny miewa. Námniey łie nie odmienił ten łprawámi łwemi/ Cnotą męłtwem włzytkimi połłepki dobrimi. *PaprPan* Dd2v; *PaprUp* D.

5. *Nie spełnić się, nie zostać spełnionym; zostać unieważnionym; praeterire PolAnt; mutatum esse Mącz* [*w tym: z przeczeniem* (21)] (50) : *BierEz* F4; PAmiętay miły panie iż łie wola twoia łwięta nigdy nieodmieniła: abowiem gdyś łowem rzekł wizytko łtało łie ielł *RejPs* 48v, 104; *KrowObr* Av; *RejWiz* 35, 99v; Abowiem pamiętam łen ktorym widział o tey włzytkiey łprawie/ z ktorego łnu nic łię nie odmieniło. *BibRadz* *Esth* 10/5; *OrzRozm* B3v; *BielKron* 355; *Posteaquam mea ratio mutata est*, Gdyż łie moyá nádzieyá/ álbo przed łię wzięćie odmieniło. *Mącz* 347b; y pewnie łie nie odmieni co łie ielłcze wypełnić ma. *RejAp* 190v, 148, 165; *RejPos* 46v *margin*, 253v, 297v, Ooov; Zdrowie/ poćciwość/ y wdzyęćne łumnienie. Włzytko w łwowlonym łtanie łie odmieni. *RejZwierc* [213]v, 42v [2 r.], 155; Ale rzekł/ y łtáło łe [!] ták iáko rzekł/ á łłowo iego trwa ná wieki/ y odmienić łie nie może. *WujJud* 224v; odmieniło łię łłzcześćie Chrzześćiáńłkie/ á náłtał pan zły Cefarz Iulian/ zá

którym pogánstwo znowu rogi podniosło *SkarŻyw* 273; Co wczynicie ná ziemi W niebie fię to nie odmieni. *MWilkHist* L; *CzechEp* *2; A day Boże by fię me słowá odmieniły *WisznTr* 7; *KochTarn* 75; *ActReg* 54; *KořakCath* C; *WysKaz* 48; *SkarKazSej* 706b.

odmienić się w czym [= *odmieni się coś, co jest częścią czegoś, co należy do czegoś*] (1): *ComCrac* 21v *cf* »nie odmienić się ani kazić«.

W połączeniu szeregowym (1): iż nie był nigdy żaden mocarz/ áby fię tey burdzie obronić miał/ áni żadne ták twarde mieyńce ná świecie/ áby s cząsem odmienić/ śpádác/ á w niwecz fię obroćić nie miało. *RejZwierc* 166.

Przysłowie bibl.: A raczey niebo y ziemia przemieniá fię/ niz by fię iego słowa mieli odmienić. *SeklKat* E3, S3; ktore [*obietnice i śluby*] niżliby fię odmienić miały/ musiały fię pirwey wżytok świat odmienić á w niwecz obroćić *RejPos* 270v, 132v; *RejZwierc* 256; *ArtKanc* K10v. [*Ogólem* 7 r.].

Zwrot: »na co inszego odmienić się« (1): A iesliby fię odwlokło wyśłuchanie twoie/ ábo ná co inźzego odmieniłyby fię prośbá twoiá *RejPos* 46v.

Szeregi: »nie odmienić się ani kazić« (1): izbi fię to wnych [*przywilejach*] nieodmienielo ani kazielo czo iest wiecey vnich napisáno, nizli włobie ta constitutia ma. *ComCrac* 21v.

»odmienić się a w niwecz się obroćić« (2): *RejPos* 270v; iżby podobniey niebu y ziemi fię odmienić á w niwecz fię obroćić/ niżliby namnieyńsze iego słowko niedbále przeminać álbo fię wypełnić nie miało *RejZwierc* 256. [*Ponadto w połączeniu szeregowym* 1 r.]

»odmienić się a omylnym być« (1): Ale ach nieśtotyź nic nas nie ruźá áni ty śrogie przegroźki Páńskie/ ktore fię nigdy odmienić á nigdy omylne być nie mogą *RejPos* 185v.

»odmienić się ani przemienić« (1): á słowá Páńskie fię odmienić áni przemienić niemogá *WujJud* 241v.

»przeminać ani się odmienić« (1): ále gdy sobie wśpomniź ony pocieszliwe słowá iego/ ktore przeminać áni fię nigdy odmienić nie mogą *RejPos* 78.

»spadać się a odmienić« (1): świat niebo y ziemiá wśzytko sie śpádác á odmienić muśi/ á słowá iego święte nigdy odmienione być nie mogą. *RejAp* 42. [*Ponadto w połączeniu szeregowym* 1 r.]

»i upaść i odmienić się« (1): A iákochmy máło przed tym śłyźeli/ iż żadna nie iest śzkodliwśza rzecz pánu iáko wźgárdzenie v poddánych/ tám iuź wśzytko dobre iego y vpáść y odmienić fię muśi. *RejZwierc* 49.

»odmienić się i znieść« (1): A iż zakon śtary był iáko dziećię niedofkonáłe y nie dorofłe/ y odmienić fię y znieść miał *SkarKaz* 275a.

W przeni (1) :

Fraza: »serce [= *odwaga*] się odmieniło« (1): wnet fię śercze odmieniło. Padlo kxiązę wśtać nie może Do broyles fię nieboże. *RejKup* c2.

a. *Nie dojść do skutku* (2) : Yź iego śyn Edwárdus miał wźiąć zá małżonkę corkę Krolá Schockiego [...] / Krol Fráncuski dowiedziawśzy fię tego/ pośłał ábyście tego prześtáli/ [...] á ták fię odmieniło ono śtađło. *BielKron* 221v, 204v.

Synonimy: 4. *odgraniczyć się, odstrzelić się.*

Formacje współrdzenne *cf* MIENIĆ.

Cf **ODMIENIENIE, ODMIENIONY**

MP